

Sveriges Trafikskolors Riksförbund

STR:s pedagogiska grundsyn

STR:s pedagogiska grundsyn

STR strävar efter att såväl förbundet centralt som medlemsföretagen arbetar utifrån en pedagogisk grundsyn som hjälper till att forma utbildningar, vars mål i förlängningen är trygga, säkra och miljömedvetna förare.

STR har tagit fram utbildningsmaterial och anordnat kurser under hela sin långa historia. Kunskap och erfarenhet har format arbetet och naturligtvis har det speglat sig i det omgivande samhällets syn på kunskap, lärande och undervisning. Därför har såväl vårt material som trafiklärares verklighet förändrats med åren, på samma sätt som samhället och skolan i övrigt har förändrats.

Just för att det pedagogiska arbetet inte är statiskt utan måste få utvecklas över tid, har vi i denna plan valt att blanda traditionell erfarenhet av förarutbildning med nyare forskning kring pedagogik. På så sätt hoppas vi att vi tillsammans med våra medlemsföretag lättare kan ta ett gemensamt grepp om de olika förarutbildningarna. Vi kommer också att arbeta för att denna pedagogiska grundsyn ska genomsyra trafiklärarytbildningen.

Innehåll och konkretisering

1. Elever och kursdeltagare är olika

Elever/kursdeltagare är olika på många sätt. Deras motivation och förväntningar varierar, precis som deras behov, personligheter, erfarenheter och kunskaper. De ingår i olika sociala grupper och har olika värderingar kring trafiken, samhället mm. Och de har olika sätt att lära sig på.

Det är därför viktigt att utbildaren försöker ta reda på var, när, hur och varför utbildningen fungerar bäst för varje enskild elev/kursdeltagare. Bland annat ska hänsyn, så långt det är möjligt, tas till elever/kursdeltagare med olika funktionsnedsättningar och även till att eleverna/kursdeltagarna ofta använder sina sinnen på olika sätt vid inlärnin

För att möjliggöra en större individanpassning i utbildningen ska vi inom STR därför erbjuda utbildningsmaterial och utbildningar som har en så stor variation som möjligt.

Text i olika svårighetsgrad, ljud, film, olika typer av arbetsuppgifter mm ska finnas i utbudet av utbildningsmaterial.

STR:s kursverksamhet kan vända sig såväl till nybörjare som erfarna utbildare och på de olika kurserna ska deltagarna få möjlighet att hämta kunskap, reflektera osv med hjälp av olika arbetssätt och metoder.

Precis som utbildarnas elever är utbildarna olika och även detta ska vi ta hänsyn till i vårt arbete. Det är viktigt att utbildarna är medvetna om sina egna behov vid inlärnin

En grundläggande positiv syn på människan och dess möjlighet att prestera utgör grunden i STR:s pedagogiska arbete.

2. Elevers och kursdeltagarnas olika behov

Såväl utbildare som elever/kursdeltagare har en mängd behov som vi måste ta hänsyn till i vårt arbete. Vi människor behöver allt från mat, dryck och sömn, till gemenskap, uppskattning och självförverkligande.

Vid kursplanering för olika grupper ska vi bland annat tänka på följande:

- Syftet och målet för kursen, upplägget och tidsramar ska vara tydligt för eleverna och/eller kursdeltagarna.
- Bra lokaler och god mat med möjlighet till specialkost.
- Arbetspass och raster som tar hänsyn till deltagarnas ork och förmåga.
- Olika sätt att underlätta för deltagarna att lära känna varandra och uppleva gemenskap.
- Olika sätt att låta deltagarna få uppskattning och annan respons från såväl utbildare som andra deltagare.

När STR tar fram olika utbildningsmaterial ska vi underlätta för eleverna/kursdeltagarna att lära känna och hjälpa varandra. Här öppnar nya tekniska lösningar möjligheten för en bättre kommunikation mellan elever/kursdeltagare och utbildare.

3. Steg för steg

Vi tror att lärande kan ske i olika steg, i enlighet med GDE-matrisen och den så kallade 4F-modellen.

GDE-matrisen är en modell som definierar vilka kompetenser en förare ska ha för att vara trafiksäker. Matrisen visar hur bilkörning är en process där föraren samverkar med både trafikmiljö och själva fordornet, samtidigt som bilkörning innebär ett samspel mellan förarens egna förmågor och motiv. Matrisen har olika nivåer för förarkompetenser och kunskapsområden. Denna hierarkiska aspekt grundar sig i antagandet att förmågor och förutsättningar på en högre nivå påverkar krav och förutsättningar på en lägre nivå.

De fyra F:en visar på olika former av kunskap:

Fakta - information, uppräknings, regler och definitioner etc.

Förståelse - meningsskapande, vi uppfattar meningen eller innebörden.

Färdighet - utförande, vi vet hur något ska göras och kan genomföra det.

Förtrogenhet - nyskapande, vi lägger nytt till vår erfarenhet och kan bedöma och fatta beslut i nya situationer.

Exempelvis kan detta innebära att

- uppgifter och övningar blandas mellan fakta och förståelse
- utbildningar bygger på elevernas/kursdeltagarnas kunskaper och förståelse som ska leda till ökad färdighet och förtrogenhet
- självvärderingar leder till reflektion om inläringen och vägleder eleverna/kursdeltagarna att komma vidare i sin inläring.

Målet är att hjälpa eleverna/kursdeltagarna att komma så långt som möjligt i sin inlärningsprocess - ”den som vet **vad** den gör lyckas en gång, den som vet **varför** den gör något lyckas varje gång”.

4. All typ av kunskap behövs

I all förarutbildning ingår det vi brukar kalla kunskaps- och färdighetsmål. Även förarproven kontrollerar att körkortsaspiranterna har de teoretiska och de praktiska kunskaper som krävs.

Båda dessa kunskaper är viktiga och lika mycket värda.

Men det är inte bara de teoretiska och praktiska kunskaperna som är viktiga för förarna ute på vägarna. Deras attityder och värderingar har också en stor betydelse för hur de fungerar som trafikanter.

Därför ska vi i utbildningsmaterial och på STR:s kurser möjliggöra att elever/kursdeltagare får reflektera över sina attityder och värderingar i olika sammanhang.

Exempelvis kan detta innebära att

- teori och praktik varvas
- utvärderingar skapar en bild av elevernas/kursdeltagarnas attityder och värderingar
- möjlighet ges att reflektera över sina attityder och värderingar genom självvärdering och andra övningar.

5. "Pålästa" elever och utbildare som lyfter dem

En viktig uppgift för den professionella utbildaren är att vägleda eleven i deras sökande efter information och kunskap.

Utbildaren måste vara öppen för att eleverna/kursdeltagarna kan påverka utbildningssituationen på ett sätt som utbildaren inte tänkt sig från början, till exempel genom att eleven/ kursdeltagaren tillför ny kunskap eller nytt material. Det kan också vara så att eleverna/kursdeltagarna tolkar och använder utbildarens eget material på ett nytt sätt. Med utbildarens helhetssyn tillsammans med elevernas/ kursdeltagarnas "nya" pusselbitar kan inläringen lyfta till nya nivåer.

Om eleverna/kursdeltagarna på egen hand har förberett sig inför utbildningstillfället så kan tiden vid detta användas på bästa sätt, till exempel till att fördjupa elevens/kursdeltagarens kunskaper eller ge dessa möjlighet att reflektera över sina värderingar. Det är alltså en viktig uppgift för utbildaren att hjälpa och uppmana eleverna/kursdeltagarna att på egen hand arbeta med utbildningsinnehållet.

Exempelvis kan detta innebära

- att utbildaren informerar om vad som ska ske och vad eleverna/kursdeltagaren bör göra inför utbildningstillfället. Här kan tekniska lösningar underlätta kommunikationen mellan utbildaren och eleven/kursdeltagarna.
- att eleven/kursdeltagaren reflekterar innan och efter utbildningstillfället om hur han eller hon ligger till i förhållande till de mål som satts upp.

6. Bedömning som inlärningsverktyg

Inlärnin g är en process som pågå r hela tiden. Under denna process behö ver vi ibland bli bedömda för att se vad vi har lärt oss (summativt), men bedö mningen bör framförallt ses som inledningen på det fortsatta lärandet och inte som ett mål i sig (formativt).

Exempelvis kan detta innebära

- övningar med omfattande feedback både vid ”rätt” och ”fel” svar.
- självvärdering som en viktig del av utbildningen.

